

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 2 (671)

2014 m. sausio 18 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina šeštadieniais

Pradėta nauja „Jaunimo garantijų“ iniciatyva

Nuo šių metų 15 partnerių, tarp jų ir LSA, pasirašė bendradarbiavimo memorandumą ir sieks Lietuvos jaunimui užtikrinti darbą, praktiką arba tolesnių studijų galimybę _____ 2 p.

Sausio 14 d. socialinės apsaugos ir darbo, švietimo ir mokslo, ūkio ir žemės ūkio ministrai, Lietuvos savivaldybių asociacija, verslo, darbdavių, darbuotojų, ir jaunimo organizacijų atstovai pasirašė bendradarbiavimo memorandumą

Romo Gurklio nuotr.

Ministrė kreipėsi į savivaldybių merus

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Algimanta Pabedinskienė prašo merų užtikrinti, kad pinigine socialine parama nepasiturintiems būtų išmokama laiku _____ 4 p.

Sveikas mokytojas – sėkmingo ugdymo garantas

„20 proc. pastangų duoda 80 proc. rezultato“, – taip mokslinėje–praktinėje konferencijoje Radviliškio ir Šiaulių pedagogai buvo mokomi išlikti sveiki ir rodyti pavyzdį mokiniams _____ 10 p.

Pamiršite – liksite vaikai

Žurnalistas Arūnas Brazauskas – apie (ne)vaikišką istorijos supratimą, Lietuvos masonus, neužmirštuolės prasmę ir tautos atminties puoselėjimą _____ 15 p.

Nijolė DIRGINČIENĖ
Birštono savivaldybės merė
Antanas ČERNECKIS
Rietavo savivaldybės meras
Ričardas JUŠKA
Jurbarko rajono
savivaldybės meras
Bronius KLEPONIS
Seimo Valstybės valdymo
ir savivaldybių komiteto biuro
vedėjas
Andrius KUPČINSKAS
Kauno miesto
savivaldybės meras
Vidas MIKALAUSKAS
Varėnos rajono
savivaldybės meras
Virgilijus POZINGIS
Šilutės rajono savivaldybės
mero pavaduotojas
Bronis ROPĖ
Ignalinos rajono
savivaldybės meras
Romualdas URMILEVIČIUS
Kaišiadorių rajono
savivaldybės meras
Jonas JARUTIS
Kupiškio rajono
savivaldybės meras
Roma ŽAKAITIENĖ
LSA direktorė

Leidžia viešoji įstaiga Savivaldybių žinios

Direktorė

Lina BELEVIČIENĖ

Korespondentai

Arūnas BRAZAUSKAS

Romas GURKLYS

Ingrida VĖGELYTĖ

Stilistė-korektorė

Janina MALKENIENĖ

Kaštonų g. 4, LT-01107 Vilnius

Tel.: (8 5) 262 2083 / 262 0847

Faks. (8 5) 262 2083

El. p. info@savzinios.lt

savivaldybiu.zinios@gmail.com

Interneto svetainė www.lsa.lt

...

Spausdina AB „Spauda“

Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius, www.

spauda.com

Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai

ISSN 1392-2467

Tiražas 2500 egz.

PRADĖTA NAUJA „JAUNIMO GARANTIJŲ“ INICIATYVA

Nuo šių metų Lietuvoje pradedamos įgyvendinti „Jaunimo garantijų“ iniciatyvos tikslas – pasiekti, kad jaunuoliai iki 29 metų amžiaus per keturių mėnesių laikotarpį, netekę darbo ar baigę studijas, gautų gerą pasiūlymą dirbti ar toliau mokytis, įskaitant pameistrystę, atlikti praktiką arba stažuotę. Siekiant iniciatyvą įgyvendinti kuo veiksmingiau, suburtas partnerių tinklas – sausio 14 d. socialinės apsaugos ir darbo, švietimo ir mokslo, ūkio ir žemės ūkio ministrai, verslo, darbdavių, darbuotojų ir jaunimo organizacijų atstovai pasirašė bendradarbiavimo memorandumą.

Dalyvaujant Investuotojų forumo vykdomajai direktorei Rūtai Skyrienei, Bendradarbiavimo memorandumą pasirašęs LSA viceprezidentas, Pagėgių savivaldybės meras Virgilijus Komskis įteikė jį LSA direktorei Romai Žakaitienei (centre)

„Mūsų suburtas partnerių tinklas šiandien patvirtino siekį bendradarbiauti Lietuvoje įgyvendinant „Jaunimo garantijų“ iniciatyvą. Partneriai kartu sieks užtikrinti, kad jaunimas darbo rinkai būtų rengiamas tikslingai, atsižvelgiant į šalies ūkio poreikius, kokybiškų studijų, profesinio mokymo procese įgytą tinkamą kompetenciją ir kvalifikaciją, o baigęs mokymus ar netekęs darbo turėtų galimybę per keturis mėnesius gauti jo kvalifikaciją atitinkančių darbo pasiūlymų, toliau mokytis, įskaitant pameistrystės formą, atlikti stažuotę“, – sakė socialinės apsaugos ir darbo ministrė Algimanta Pabedinskienė.

Partneriai taip pat bendradarbiaus kurdami ir įgyvendindami absolventų integravimosi į darbo rinką schemas, plėtodami už švietimo sistemos ribų vykstančias stažuotes, sudarydami galimybes jaunimui geresnėmis sąlygomis atlikti praktiką ar stažuotę.

Įsijungti į „Jaunimo garantijų“ iniciatyvos įgyvendinimo partnerių tinklą kviečiamos ir kitos valstybės institucijos, darbdaviai, profesinės sąjungos, švietimo įstaigos, nevyriausybinės ir visuomeninės organizacijos, prisidėti prie iniciatyvos įgyvendinimo raginamos vietos savivaldos institucijos. Bendradarbiavimo memorandumą pasirašė ir Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidentas Pagėgių savivaldybės meras Virgilijus Komskis.

APIE „JAUNIMO GARANTIJŲ“ ĮGYVENDINIMĄ

„Vienas pagrindinių tikslų įgyvendinant „Jaunimo garantijas“ yra pasiekti, kad švietimo sistema darbo rinkai rengtų trūkstamus specialistus ir darbuotojus, kad jaunimas būtų skatinamas rinktis paklausias darbo rinkoje profesijas, o mokymo programos ir sertifikatai atitiktų tarptautinius standartus. Taip pat skatinsime jaunuolių integraciją į darbo rinką – teiksime tikslines subsidijas, kurios paskatintų darbdavius sudaryti jaunimui galimybes atlikti praktiką, stažuotę, mokytis pameistrystės profesinio mokymo forma ar gauti darbą, ypatingą dėmesį skiriant labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiam jaunimui“, – teigė A. Pabedinskienė.

Be to, bus siekiama, kad jaunuoliai baigtų mokymosi programas, o mokyklos nebaigusiems ir žemą kvalifikaciją turintiems būtų sudarytos galimybės grįžti į švietimo sistemą ar įgyti būtinas kompetencijas neformaliojo ugdymo būdu. Taip pat numatyta įgyvendinti nacionalinę savanoriškos veiklos programą, kuri leis prie švietimo sistemos nepritampančiam ar savirealizacijos ieškančiam jaunimui būti užimtam, o vėliau įsitraukti į darbo rinką.

Pasiekti „Jaunimo garantijų“ iniciatyvos tikslus padės numatytos priemonės. Pavyzdžiui,

kiekvienoje savivaldybėje bus įkurti jaunimo informavimo ir konsultavimo centrai, plėtojamos atvirų jaunimo centrų ir atvirų erdvių teikiamos paslaugos, siekiant užtikrinti sklandų jaunų žmonių perėjimą po nedarbo laikotarpio, neveiklumo ar studijų į darbo rinką ar švietimo sistemą.

Lietuvos darbo birža padės jauniems bedarbiams ir įspėtiems apie atleidimą iš darbo jauniems asmenims įsitvirtinti darbo rinkoje, skatinant jų įsidarbinimą darbo vietose, nutolusiose nuo jų gyvenamosios vietos. Padės įgyti ar tobulinti kvalifikaciją ir įgyti profesinę kompetenciją. Skatins profesinį mokymą pas darbdavius, tiesiogiai darbo vietoje, taip pat rems jaunų bedarbių neterminuotą įdarbinimą, steigiant naujas darbo vietas.

Numatoma įgyvendinti ir projektą „Pasitikėk savimi“. Pagal projektą bus kuriama ir diegiama ilgalaikės, intensyvios socialinės rehabilitacijos ir paruošimo darbei pagalbos sistema. Ji sieks skatinti motyvaciją integruotis į darbo rinką ar švietimo sistemą, padės jaunimui didinti savivertę ir atsakomybę, palaikyti socialinius įgūdžius.

„Jaunimo garantijoms“ iš ES Jaunimo užimtumo iniciatyvos lėšų skirta 109 mln. Lt 2014–2015 metams. 2014–2020 metams iš Europos socialinio fondo lėšų bus skirta ne mažesnė suma.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJOS IR ŽURNALISTŲ SAJUNGOS ATSTOVŲ SUSITIKIMAS

Sausio 14 d. Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidentas, Pagėgių savivaldybės meras Virginijus Komskis ir direktorė Roma Žakaitienė susitiko su Lietuvos žurnalistų sąjungos atstovais. Susitikimą paskatino šių dienų aktualijos – susiklosčiusi padėtis žiniasklaidoje, regionuose kylančių problemų sprendimo paieška, taip pat praėjusių metų pabaigoje gautas Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininko Dainiaus Radzevičiaus raštas, kuriame siūloma aptarti savivaldybių ir regioninės žiniasklaidos bendradarbiavimą bei kitus su šia problema susijusius klausimus.

Siekdama visapusiškai identifikuoti susidariusią padėtį ir išsiaiškinti, kaip reglamentuojama darbo su žiniasklaida tvarka, LSA surengė savivaldybių apklausą. Paašškėjo, kad 90 proc. atsakusių savivaldybių tarybos posėdžiai transliuojami internetu. Visos be išimties savivaldybės parengia pranešimus apie vykusių tarybos posėdžius, svarstytus klausimus, priimtus nutarimus ir sprendimus. 50 proc. respondentų yra turėję ar turi tam tikrų problemų ar konfliktinių situacijų su vietos žiniasklaida. Beveik trečdalis apklausoje dalyvavusių savivaldybių turi nusistačiusios vienokias ar kitokias informacijos teikimo žiniasklaidai tvarkas, kurios galbūt ne visada atitinka teisės aktus.

Apklausos ir gruodžio 11 d. asociacijos organizuoto Lietuvos savivaldybių komunikacijos ir viešųjų ryšių specialistų susitikimo metu paašškėjo, kad konfliktai su vietos žiniasklaida dažniausiai kyla savivaldybei sumažinus arba visai atsisakius iš vietinės žiniasklaidos perkamų paslaugų ir žiniasklaidai šališkai palaikant tik radikalius opozicijos atstovus.

Gruodžio 17 d. vykusiame LSA valdybos posėdyje buvo pritarta siūlymui susitikti su LŽS vadovais, aptarti savivaldybių ir regionų žiniasklaidos bendradarbiavimo aktualijas ir problemas. Savivaldybių asociacijos ir Žurnalistų sąjungos atstovų susitikime nuspręsta bendromis pastangomis, remiantis ir pasauline bei europine praktika, parengti rekomendacinę informacijos teikimo ir gavimo tvarkos aprašo projektą, kuris bus aptariamasis LSA valdybos posėdyje.

Gausėjant vietos savivaldos ir regioninės žiniasklaidos atstovų konfliktų Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos žurnalistų sąjunga ir Nacionalinė rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacija sėda prie vieno stalo, ieškodama galimų bendrų sprendimų, kad informacija būtų pateikiama objektyviai, o žurnalistų taikomos priemonės ir veiksmai atitiktų profesinės etikos normas.

Parengė LSA atstovė viešiesiems ryšiams Simona Žadvidaitė

SOCIALINIAMS VERSLAMS – NAUJA FINANSAVIMO PLATFORMA

Finansavimo sprendimus socialiniam verslui pirmoji Lietuvoje pasiūlusi iniciatyva „Burės“ pradeda naują veiklos etapą. Pradėjusi veikti nauja visuomenės finansavimo (angl. crowdfunding) platforma „Kelkbures.lt“ prisidės prie tęstinio socialinių projektų finansavimo Lietuvoje.

Antrajame ilgalaikiame iniciatyvos „Burės“ etape dalyvauja devyni projektai, kviečiantys prisidėti prie socialinio verslo pradžios arba plėtros: žurnalai „Lamų slėnis“ ir „Žmogus dėžė“, fondas „Mamų unija“, drabužių dizaino projektas „Šarka“, Vilniaus Paramos vaikams centras, Gelgaudiškio kaimo bendruomenė, Aukštelkių kaimo bendruomenė „Aukštoji alka“, Skėmių kaimo bendruomenė ir gyvūnų sterilizacijos centras „Opan“. Jiems, atsižvelgiant į projektą, reikalingas nuo 2 iki 13 tūkst. Lt finansavimas.

„Socialinis verslas yra visuomenės dalyvavimo būdas. Inicijuodami įvairius projektus jų autoriai siekia spręsti akivaizdžias socialines problemas – darbo vietų trūkumą, vietinio gamybos potencialo didinimą, vaikų ugdymą. Naujas „Burių“ finansavimo etapas sieks įtraukti visuomenę į šių projektų įgyvendinimą ir socialinio verslo plėtrą Lietuvoje“, – sakė „Burių“ koordinatore Ingrida Mačiulaitytė.

Investuoti į socialinius projektus gali tiek individualūs asmenys, tiek organizacijos. Jiems įsigyjant prekių ar paslaugų už pasirinktą sumą, renkamos lėšos atitinkamam projektui

įgyvendinti. Surinkus reikiamą sumą projektas skelbiamas įgyvendintu, o investuotojai sulaukia atlygio iš projektų – pasirinktų prekių ar paslaugų.

Socialinių verslų finansavimo tęstinumą per atnaujintą platformą „Kelkbures.lt“ sieks užtikrinti ir naujai įkurtas „Burių bičiulių“ fondas. Jis teiks trumpalaikes paskolas pilietinės visuomenės organizacijoms ir socialiniams verslams. Fondui paramos būdu skirtos lėšos veiks nuolatos – įgyvendinus remiamą projektą jos grįš „Burėms“ ir bus naudojamos kitiems projektams finansuoti.

Iniciatyva „Burės“ yra pirmoji Lietuvoje įkurta socialinio verslo finansavimo platforma. Pirmajame „Burių“ finansavimo etape dalyvavę investuotojai skyrė 5150 Lt, kurie padėjo įgyvendinti penkis socialinius projektus.

Plačiau apie atnaujintą iniciatyvos „Burės“ platformą www.kelkbures.lt

MINISTRĖ KREIPĖSI Į SAVIVALDYBIŲ MERUS

Siekiant racionaliai naudoti valstybės lėšas ir piniginę socialinę paramą teikti tik tiems, kam ji priklauso ir yra reikalinga, nuo 2012 m. pradžios pradėta piniginės socialinės paramos sistemos pertvarka. Akmenės, Panevėžio, Radviliškio, Raseinių ir Šilalės rajonų savivaldybės tapo pirmosiomis bandomojo projekto dalyvėmis ir savarankiškai teikė piniginę socialinę paramą gyventojams.

Atsižvelgiant į minėtų savivaldybių gerą patirtį Seimui pakeitus teisės aktus ir kitoms 55 savivaldybėms sudarytas teisinis pagrindas nuo 2014 m. sausio 1 d. teikti socialinę pašalpą savarankiškai. Savivaldai suteikus minimą funkciją, socialinės apsaugos ir darbo ministrė Algimanta Pabedinskienė kreipėsi į Lietuvos savivaldybių merus, prašydama jų užtikrinti, kad piniginei socialinei paramai nepasiturintiems gyventojams būtų teikiama nepažeidžiant Konstitucijoje įtvirtintų teisių, Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme nustatytų piniginės socialinės paramos teikimo principų ir skiriama bei išmokama laiku.

DĖL PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS TEIKIMO UŽTIKRINIMO

Įvertinus tai, kad piniginės socialinės paramos teikimo organizavimas apima ir išsamią individualių atvejų analizę, nuolatinę piniginės socialinės paramos gavėjų stebėseną, jų lankymą namuose, buitines ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktų surašymą, vietos bendruomenės narių, nevyriausybių organizacijų įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus ir kt., siekiant užtikrinti nepertraukiamą ir kokybišką šios paramos teikimo organizavimą ir užsibrėžtų tikslų įgyvendinimą, A. Pabedinskienė merų prašo skirti pakankamai žmogiškųjų išteklių. Ji taip pat rekomenduoja numatyti lėšų dydį šiai paramai administruoti, kaip tai numatyta teikiant kompensacijas vykdant valstybės perduotą savivaldybėms funkciją.

DĖL NEPANAUDOTŲ LĖŠŲ SOCIALINEI PAŠALPAI TEIKTI PANAUDOJIMO

Atsižvelgiant į tai, jog socialinė pašalpa bus finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų, šiai paramai mokėti nepanaudotų lėšų savivaldybės neprivalės grąžinti į valstybės biudžetą, ir ministrė prašo nepanaudotas lėšas skirti socialinės apsaugos sričiai, siekiant mažinti socialinę atskirtį, aktyvinti socialinę paramą gaunančių asmenų integraciją į darbo rinką ir kt.

„Pavyzdžiui, bandomosios savivaldybės už nepanaudotas lėšas piniginei socialinei paramai teikti tvarkė socialinius būstus, atnaujino inventorių vaikų lopšeliuose-darželiuose, pritaikė neįgalių asmenų aplinką, gerino infrastruktūrą ir viešųjų erdvių aplinką, padengė gydomosiomis išlaidomis (Minesotos programa, profilaktinė tuberkuliozės programa, prevencinė narkotikų kontrolės programa ir kt.), kaimo teritorijoje

įsteigė vaikų darželį ir kt.“ – teigia A. Pabedinskienė.

Persikirstant nepanaudotas lėšas piniginei socialinei paramai teikti ministrė prašo pirmenybę skirti ir socialinių paslaugų kokybės ir jas teikiančių asmenų darbo sąlygų gerinimui savivaldybėse: „Vadovaujantis Socialinių paslaugų įstatymu, nuo 2015 m. sausio 1 d. socialinės globos paslaugas galės teikti tik tos socialinės globos įstaigos, kurioms bus išduotos licencijos teikti socialinę globą. Šioms licencijoms įgyti yra būtina, kad įstaigų patalpos, personalo sudėtis ir skaičius atitiktų keliamus reikalavimus. Ministerijos žiniomis, ne visos savivaldybių socialinės globos įstaigos šiuo metu dar atitinka reikalavimus, todėl socialinės globos kokybei užtikrinti būtina skirti daugiau dėmesio.“

DĖL SOCIALINIŲ DARBUOTOJŲ IR JŲ DARBO SĄLYGŲ

Ministrė informuoja, kad nuo 2014 m. sausio 1 d. planuojama papildomai skirti apie 2,5 mln. Lt dar 83 socialinio darbuotojo pareigybėms įsteigti.

„Prašu savivaldybes, kurioms numatoma skirti šias lėšas, įsteigti papildomas socialinių darbuotojų darbus su socialinės rizikos šeimoms pareigybes“, – rašo ministrė.

Pabrėžiama, kad siekiant geresnių darbo sąlygų vienai socialinio darbuotojo, teikiančio priežiūrą socialinės rizikos šeimoms, kurio darbo užmokestis finansuojamas iš valstybės biudžeto lėšų, pareigybei turi tekti ne daugiau nei 17 socialinės rizikos šeimų. Šis skaičius nustato maksimalų normatyvą, todėl socialiniams darbuotojams, dirbantiems su mažesniu šeimų skaičiumi, neturi būti mažinamas darbo užmokestis ar privalomai skiriamas maksimalus šeimų skaičius. Socialinės rizikos šeimų skaičius darbuotojui nustatomas individualiai, atsižvelgiant į šeimų rizikos lygį, atstumus tarp lankomų šeimų ir pan.

Valstybės biudžeto lėšomis finansuojamas darbo užmokestis ir tų darbuotojų, kuriems priskirta speciali funkcija – teikti socialinę priežiūrą socialinės rizikos šeimoms. Ministerijos žiniomis, kai kuriose savivaldybėse (seniūnijose) šioms darbuotojams pavedama vykdyti ir kitas funkcijas, pavyzdžiui, susijusias su gyvenamosios vietos deklaravimu, išmokų skaičiavimu. Valstybės biudžeto lėšos turi būti naudojamos pagal tikslinę paskirtį, todėl kitoms funkcijoms vykdyti negali būti naudojamos valstybės biudžeto lėšos, skirtos socialinių darbuotojų, teikiančių socialinę priežiūrą socialinės rizikos šeimoms, darbo užmokesčiui.

Socialinių paslaugų įstatymo 34 str. 2 dalyje nustatyta, kad priežiūra socialinės rizikos šeimoms finansuojama ne tik iš valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, bet ir iš savivaldybių biudžeto lėšų, todėl jos privalo užtikrinti šios paslaugos teikimą, skirdamos tam būtina finansavimą ir dėmesį.

„Pažymėtina, kad socialinė priežiūra yra specifinė paslauga, kuri teikiama ne įstaigoje, bet asmens (šeimos) namuose, todėl specifinės ir šios paslaugos išlaidos. Socialinių darbuotojų kelionės išlaidos iš vienos šeimos į kitą, mobiliojo ryšio, aprūpinimo darbo saugos priemonėmis, kompiuterinių paslaugų išlaidos privalo būti įtraukiamos į socialinės priežiūros paslaugos teikimo sudėtį. Džiugu, kad nemažai savivaldybių užtikrina tinkamas sąlygas darbuotojams, apmokėdamos transporto išlaidas, aprūpindamos darbo priemonėmis, kai kurios skirdamos lėšų papildomam sveikatos draudimui ir pan., tačiau tenka apgailestauti, kad kai kuriose savivaldybėse socialiniai darbuotojai, gaudami gana nedidelį darbo užmokestį, vykdydami savo darbo funkcijas, t. y. lankydami asmenis (šeimas), iš savo asmeninių lėšų apmoka transporto, ryšio priemonių ir kitas išlaidas“, – rašo ministrė A. Pabedinskienė.

Ministrė mano, kad nuo socialinio darbo kokybės, glaudaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo itin priklauso tiek vietos bendruomenės, tiek visos mūsų valstybės gyventojų gyvenimo gerovė ir ateitis. Todėl prašoma merų daugiau dėmesio skirti piniginei socialinei paramos teikimui užtikrinti, visų savivaldybės socialinį darbą dirbančių darbuotojų, organizuojančių socialinės paramos teikimą, darbo sąlygoms užtikrinti ir pagerinti.

PANEVĖŽIO RAJONAS – TARP GERIAUSIŲJŲ

Jolita Nevardauskienė

Prasidėjus tretiems Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo projekto įgyvendinimo metams Panevėžio rajono savivaldybės meras Povilas Žagunis susitiko su socialinių partnerių – Panevėžio Valstybinės darbo inspekcijos skyriaus, apskrities Valstybinės mokesčių inspekcijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos skyriaus, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos apskrities skyriaus ir rajono policijos komisariato – vadovais (**nuotr.**) ir pristatė metinius rezultatus.

„2013 metų Lietuvos laisvosios rinkos instituto skelbtame savivaldybių indekse mes tarp šalies rajonų savivaldybių (53) socialinės rūpybos srityje įvertinti trečiaja vieta“, – glaudžiu bendradarbiavimu ir sėkmingu darbu džiaugėsi meras. Kaip teisingai skirti socialinę paramą, bendradarbiaujant su vietos bendruomenėmis ir valstybės institucijomis, pasisemti patir-

ties į Panevėžio rajoną jau buvo atvykę specialistai ir vadovai iš 13 šalies savivaldybių. Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus vadovui, tarybos nariui Rimantui Trotai, pasiūliusiam ateityje rengti bendrus socialinių partnerių ir gyventojų bendruomenių susitikimus, kuriuose bus vykdoma šviečiamoji veikla, visi pritarė vienbalsiai.

SKUODIŠKIAI PATIRTIES SĖMĖSI AKMENĖJE

Jolanta Šiurkuvienė

Skuodo rajono savivaldybės delegacija – mero pavaduotoja Levtė Staniuvienė, administracijos darbuotojos, socialinių įstaigų vadovės – Akmenės rajono savivaldybėje sėmėsi patirties, kaip vykdant savarankišką savivaldybės funkciją teikti piniginę socialinę paramą. Akmenės rajono savivaldybė šią funkciją jau sėkmingai vykdo, o kitos savivaldybės prie naujovės perėjo nuo šių metų. Tai ne pirmą delegaciją, pas akmeniškąs sėmusis patirties socialinėje srityje.

Akmenės rajono meras Vitalijus Mitrofanovas papasakojo viešioms apie atliktus darbus, pateikė duomenų ir palyginimų,

svarbių apibūdinant socialinės paramos teikimą naujoviškai. Patirtimi su skuodiškiais dalijosi mero pavaduotoja Julija Juškienė, naudingų patarimų pateikė Socialinės paramos skyriaus vedėja Aleksandra Vismantienė ir vyresnioji specialistė Vilija Žutautienė, konkrečias situacijas nagrinėjo Naujosios Akmenės seniūnas Rimvydas Juozapavičius. Po susitikimo viešioms aprodyti Akmenės rajono socialinių paslaugų namai ir ką tik duris atvėrę savivaldybės vaikų globos namai, papasakota apie šių įstaigų kasdienybę ir šventes, rūpinimąsi globotinių gerove.

PAŠALPOS – TIK TIEMS, KURIEMS TIKRAI REIKIA PARAMOS

Aurelija Baniulaitienė

Marijampolės savivaldybės administracijoje su seniūnais ir administruojančiais socialines pašalpas darbuotojais aptarti pašalpų skyrimo tvarkos pasikeitimai ir kylančios problemos. Pasak mero Vidmanto Brazio, į pagalbą bus kviečiamos ir nevyriausybines organizacijas, visą parą veiks informaciją priimančios telefonai: „Nuo mūsų visų priklausys, kam reikia skirti paramą, o kas neturi jokios moralinės teisės ją gauti. Jei gali dirbti – eik ir dirbk, jei tau reikia padėti – bus pagalba.“

Socialinių reikalų departamento direktorė Daiva Pankauskienė taip pat ragino neužsimerkti prieš neteisybę: „Mes visi turime vieną tikslą – laikytis teisingumo principo. Užtenka apgauti. Žmonėms reikia

būti pilietiškais ir sąžiningiems.“ Ji priminė, kad socialinių darbuotojų atlyginimai taip pat yra nedideli. „Turėtume stengtis pritraukti nevyriausybines ir religines organizacijas. Gyventojai apie įtartinus atvejus turi pranešti seniūnams, seniūnaitiams, bendrijų pirmininkams, kurie yra raginami bendradarbiauti ir kovoti kartu su mumis“, – teigė D. Pankauskienė. Pasak direktorės, itin svarbus vaidmuo vis dėlto liks seniūnams.

Piniginės paramos skyriaus vedėja Vida Bružinskaitė priminė, kad Marijampolės savivaldybė yra viena iš keturių šalies savivaldybių, kuriose skiriama mažiausiai socialinių pašalpų. Ji teigė, jog bus siekiama, kad šie skaičiai dar labiau sumažėtų. „Per pastaruosius metus pašalpoms skirtos išlaidos sumažėjo nuo 8,5 mln. iki 6,9 mln. litų“, – sakė V. Bružinskaitė.

RIETAVE DYKADUONIAI PAŠALPŲ NEGAUS

Angelė KILČIAUSKAITĖ

Rietavo savivaldybėje seniūnams, seniūnaitiams, socialiniams darbuotojams, bendruomenių pirmininkams pristatyti naujosios socialinės pašalpos nepasiturintiems teikimo ypatumai.

Savivaldybės meras Antanas Černeckis kalbėjo apie tai, kad, pasikeitus LR Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo įstatymui, pašalpas iš savo biudžeto mokės savivaldybė. Tai gi reikės griežčiau tikrinti, ar pašalpos prašantys žmonės tikrai neturi kitų pajamų. Juk, pasak mero, visi žino, kad yra tokių, kurie įsiregistravę darbo biržoje dirba nelegaliai, gauna nemažas pajamas ir dar prašo pašalpų. Yra ir tokių, kurie nenori dirbti ir visais būdais stengiasi išvengti darbo biržos pasiūlymų.

„Užsiauginom kartą žmonių, kurie nori ne užsidirbti, o paprasčiausiai gauti „lengvų“ pinigų. O gal atsiras ir tokių, kuriems parama

tikrai reikalinga, bet jie nedrįsta kreiptis. Kas geriau, nei tos pačios bendruomenės nariai, kaimynai vieni kitus pažįsta? Tam seniūnijose ir sukurtos komisijos, kuriose darbuosis (nors ir neatlygintinai) ir seniūnaitiai, ir bendruomenių, visuomeninių organizacijų atstovai. Žinoma, milijonų nesutaupysim, bet gal pavyks nors šiek tiek pakeisti žmonių mąstyseną, jų požiūrį į darbą ir galėsime padėti tiems, kam to tikrai reikia“, – sakė A. Černeckis.

Savivaldybės Sveikatos, socialinės paramos ir rūpybos skyriaus vedėja Jolita Alseikienė informavo, kokiais kriterijais vadovaujantis bus skirstomos pašalpos. Komisijos seniūnijose svarstys tik tuos atvejus, kai kils abejonių, kad pašalpa jos prašančiajam neturėtų būti skiriama. Komisijos rekomendacijos bus patariamąjio pobūdžio, tačiau į jos nuomonę bus atsižvelgiama.

PAMIRŠITE – LIKSITE VAIKAI

Arūnas Brazauskas

Praėjo 23 metai nuo lemtingos 1991 m. sausio 13-osios. Tiek pat metų sukakties naktį prie parlamento kūrenami laužai. Įvykių dalyviai ir liudininkai dalijasi prisiminimais. Visais lygmenimis, – nuo Seimo iki savivaldybių, – paminimi žuvusieji už tai, kad nepriklausoma valstybė gyvuotų.

Sakoma, kad žmonės, nepažįstantys istorijos, visada lieka vaikai. Galima mintį išplėtoti – žmonės, kurie istorinius įvykius prisimena tikrai per minėjimus, lieka vaikai.

SEŅOS ISTORIJS, NAUJI SIMBOLIAI

1991-ųjų sausio 13 d. gimęs žmogus, kuriam ką tik sukako 23 metai – jau nebe vaikas. Gal ir bėgdavo jis iš istorijos pamokų, tačiau iš viešosios erdvės sunku pabėgti. Apie Sausio 13-ąją jis ką nors tikrai žino – bent jau per televiziją matė tų įvykių liudininkų.

Tačiau to vis dar jauno žmogaus vaikų santykis su šalies istorija, matyt, bus kitoks. Vadovėlinę Sausio 13-ąją jau sunku atskirti nuo kitų įtempto siužeto dalykų, besiliejančių iš ekranų ir ausinių.

Gal nujaučiant, kad seniems įvykiams reikia naujų simbolių, šįmet prie Sausio 13-osios buvo priklijuota žydra neužmirštuolė. Simboliai patys savaime nėra nei geri, nei blogi. Be to, jie keičiasi. Galbūt lietuviams pabodo rūtų šakelės, erškėčiai, žvakelės. Gal melsva kaip Europos Sąjungos vėliava neužmirštuolė Sausio 13-osios įvykius labiau susieja su Europos istorija.

Šįmet įsibėgėjęs neužmirštuolių dalijimui, išmanieji istorijos žinovai susizgribo, kad neužmirštuolės formos ženklelius kartais įsisega vadinamieji laisvieji mūrininkai, arba masonai. Sausio 13-osios neužmirštuolės, – tyčia, ar netyčia, – tapo masoniškomis. Šis sutapimas tarsi istorijos testas. Žiniasklaidoje pasirodė vertinimų, kad tokiu būdu norima iškreipti Sausio 13-osios turinį – esą Lietuvos patriotai tądien žuvo ne dėl

šalies laisvės, o dėl „masonų idėjos pavergti tautas“. Ar išties masonai turi tokią programą? Pasvarstymams – Lietuvos istorijos epizodas, susijęs su dabartinių savivaldybių tarybų pirmtakais-seimeliais.

BAJORAI PRIEŠ BAUDŽIAVĄ

1817 m. gruodžio 1 d. susirinko Vilniaus gubernijos bajorų seimelis. Jis reikšmingas tuo, kad patys bajorai siūlė panaikinti baudžiąvą. Reikalas svarstytas dar prieš seimelį vykusiuose pavietų susirinkimuose. Kone radikaliausia buvo Ukmergės apskrities bajorų instrukcija gubernijos seimelio delegatams – prisakyta ne tik suteikti valstiečiams asmens laisvę, bet ir steigti liaudies mokyklėles visose parapijose. Gubernijos seimelyje baudžiąvos panaikinimą karštai palaikė Upytės seimelio maršalka Simonas Zaviša. Jis buvo masonas, priklausė „Uoliojo lietuvių“ ložei – kaip ir nemaža dalis gubernijos seimelio delegatų. Todėl kai kurie istorikai šią baudžiąvos panaikinimo iniciatyvą priskiria masonams. Nors seimelio dauguma balsavo už valstiečių išlaisvinimą ir atitinkamas pasiūlymas buvo išsiųstas carui Aleksandriui I, šis iniciatyvos nepalaikė. Gali būti, kad Vilniaus seimelio pastangos buvo dar vienas akmenėlis ant svarstyklių, kurios galiausiai nusvėrė masonų nenaudai – 1822 m. caras Aleksandras I uždraudė masonų ložes Rusijos imperijoje. Sutapimas ar ne – Vilniaus seimelis susirinko tais metais, kai laisvieji mūrininkai minėjo savo veiklos šimtmetį: 1717 m. buvo įsteigta Anglijos didžioji ložė, nuo jos prasidėjo dabartinio pavidalo masonijos plitimas Europoje.

Šis epizodas – vienas iš daugelio, kurie sudaro Lietuvos masonų šviečiamosios, kultūrinės, politinės veiklos istoriją. Verta paminėti, kad ir Mykolas Römeris, kurio vardu pavadintas universitetas Vilniuje, ir Vincas Krėvė-Mickevičius, vienas iš Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos 1923 m. organizatorių – buvo masonai.

LENGVIAU PAVERGTI NEI IŠLAISVINTI

Kažin, ar vien masoniškų gerų darbų minėjimas padeda įveikti vaikišką istorijos supratimą. Baudžiąvos panaikinimas – anaipol ne paprastas reikalas. Pats Aleksandras I buvo susijęs su masonais, jo auklėtojas šveicaras Friedrichas La Harpe – masonas. Kodėl tad masonams artimas caras, kurio nurodymu irgi rengti baudžiąvos panaikinimo planai, neišdrįso jų įgyvendinti? Kodėl galiausiai uždraudė laisvųjų mūrininkų veiklą?

O kodėl baudžiąvos nepanaikino 1812 m. į Rusiją įsiveržęs Napoleonas Bonapartas? Žinoma, kad jis tokių planų turėjo, tačiau nesiryžo skelbti, jog valstiečiai paleidžiami į laisvę. Napoleonas įdėmiai išstudijavo XVIII a. įvykusio Pugačiovo sukilimo Rusijoje istoriją ir galiausiai nusprendė, kad valstiečių paleidimas karo sąlygomis prives prie maištų ir suirutės. (Jau būdamas tremtyje jis pasakė apie masonus: „Kvailių kompanija, kuri renkasi, kad gerai pavalgytų ir užsiimtų juokingomis keistenybėmis“ – nors pripažino, kad masonai kartais padaro gerų darbų. Tokie kandūs apibūdinimai anaipol nereiškia, kad Napoleonas pats nebuvo masonas.)

Prancūzijos imperatorius bijojo liaudies maištų, o Rusijos imperatorius bijojo, kad rimtai paklibinus baudžiąvos pamatus jis bus nužudytas. Caro baimė turėjo pagrindą – XVIII a. Rusijos carai ir carienės sėsdavo į sostą, bet ir prarasdavo gyvybę savo apsaugos – gvardijos – valia.

O nuo ko 1991-aisiais priklausė Michailo Gorbačiovo gyvybė? Ar jis apie tai papasakotų, jei atvyktų į apklausą kaip liudininkas Sausio 13-osios byloje? Siekiantieji įveikti vaikišką istorijos supratimą braižo jėgų vektorius, bando išsiaiškinti, kas tomis dienomis davė įsakymus, kokie jie buvo.

Norint suprasti reikia nepamiršti dalykų, apie kuriuos kalbama. Todėl neužmirštuolė kaip istorinės atminties ženklas bus svarbi tiek, kiek nepamiršime jos prasmės, kurią patys suteikėme.

Prasilenktume su tokia neužmirštuolės prasme, jei nutylėtume, kad šis simbolis pernai paštu siuntinėjo politikams daugelio savivaldybių bibliotekų, kultūros centrų darbuotojai – kaip tik tie žmonės, nuo kurių priklauso tautos atminties puoselėjimas. Siųsdami neužmirštuoles kultūrininkai norėjo priminti politikams – pamiršote savo įsipareigojimus.

